

Lausuntopalvelu.fi

Diaarinumero: VN/25064/2022

Tehy ry:n lausunto terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston päätöksestä oireettomalle henkilölle kariksen varhaiseksi toteamiseksi tehtävän bitewing-röntgentutkimuksen kriteereistä

Johdanto

Suun krooniset tulehdukset, karies ja kiinnityskudossairaus (parodontiitti), ovat pääosin oireettomia tai vähäoireisia ja pääsevät siten helposti etenemään huomaamatta ja voivat edetessään aiheuttaa muita vakavia sairauksia. Karies on mikrobivälitteinen sairaus. Se aiheuttaa eriasteisia hampaan kovakudosvaurioita ja voi hoitamattomana johtaa hammasperäisen infektion syntyyn. Sen estämiseksi on tärkeää löytää karies riittävän varhaisessa vaiheessa. Hampaan kovakudosvaurion toteamiseksi saatetaan tarvita bitewing-röntgenkuvausta, jossa kuvattava pitää kuvaa otettaessa pientä röntgenfilmiä hampaitensa takana. Tämän röntgentutkimuksen oikeutusta oireettomille henkilöille ei ole aiemmin kansallisesti arvioitu

Tehyn lausunnon yhteenveto

Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvosto on päättänyt antaa valtakunnalliset kriteerit bitewing-röntgentutkimuksen oikeutukseen oireettomalle henkilölle seuraavasti:

- 1) se on tarpeen hammaslääkärin tekemän suun terveydentilan arvion perusteella, ja
- 2) hampaistossa on yksi kiilteen läpäissyt tai useita eteneviä kariesvaurioita taikka henkilöllä on useita kariekselle altistavia riskitekijöitä, ja
- 3) edellisestä vastaavasta tutkimuksesta on kulunut vähintään yksi vuosi.

Valmistelumuistiossa on laajasti tehty arviot kriteerien perusteille. Tehy ry pitää niiden perusteella laadittuja kriteerejä yleisesti hyvinä ja katsoo niiden noudattavan nykyisen säteilylain (859/2018) 111 §:n säädöstä. Sen perusteella lääketieteellisen säteilyaltistuksen oikeutuksesta on laadittava kyseistä henkilöä koskeva erityinen kirjallinen perustelu silloin, kun oireettomaan henkilöön kohdistuva taudin varhaista toteamista varten tarvittava säteilyaltistus ei ole osa seulontaohjelmaa. Valtakunnallisen kriteeristön avulla yhdenmukaistetaan bitewing-kuvauksen käytäntöjä Suomessa. Bitewing-kuvauksen toteuttaa pääsääntöisesti suun terveydenhuollon ammattihenkilö, joten on tärkeää varmistaa säteilylain hengen mukaisesti heidän riittävä ja säännöllinen säteilysuojelukoulutus säteilyturvallisen työskentelyn mahdollistamiseksi. Esimerkiksi hoitopäätöksen tekevän hammaslääkärin suun radiologiseen osaamiseen tulee täydennyskoulutuksessa panostaa.

Oireettomien henkilöiden kuvaamisessa olisi tärkeää painottaa myös kilpirauhasen suojaamista, josta ei ole perustelumuiustiossa nyt mainintaa. Kuvauksen toteuttava suun terveydenhuollon ammattihenkilö voi olla hammaslääkäri, suuhygienisti tai koulutuksen saanut hammashoitaja.

Tämä lausunto on laadittu yhteistyössä Suomen Röntgenhoitajien sekä Suun terveydenhoidon ammattiliiton kanssa.

Helsinki 3.11.2022

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätietoja: tutkimuspäällikkö Juha Kurtti, juha.kurtti@tehy.fi